
Публикуван на: 13-05-2008

Източник: [Портал Европа](#)

Радослав Пашов, студент от Велико Търново, спечели поощрение в конкурса за младежко есе "Европа=" на Портал Европа. Той учи в Университета за национално и световно стопанство - София, специалност "Финанси".

Повече за конкурса "Европа=" и победителите в него може да прочетете [тук](#).

Европейската цивилизация е една от най-старите в света и е дала много за развитието на човечеството. Европа може да означава всичко - развитие, прогрес, наука, конфликти, образование.

За мен лично Европа е = (равно) на културно многообразие, обединение и разбирателство. В течение на хилядолетия тук са се срещали различни култури, етноси и религии. Всяка една от тези срещи е спомагала за допълване на това богато многообразие. Преплетените и все още преплитащите се човешки събди и надежди правят от Стария континент територия на бъдещето, територия, която посредством обогатяването на разнообразието от култури става притегателна сила и център на духовен живот.

Европейската общност по своята същност е едно уникално формирание, което няма аналог през последните десетилетия. Странно е, как такова страховито и кръвопролитно събитие като Втората световна война може да бъде проводник за започване на съзидателни процеси в Европа, които по-късно доведоха до обединението на повечето европейски държави в един силен съюз. След края на войната, когато Старият континент е в руини, икономиката е в застой, населението е обезверено и тънещо в нищета, започват да се прокарват идеи и желания за ново разбирателство, сигурност, мир и просперитет. Обединена

Европа трябваше да отведе своите граждани в една епоха на стабилност и благодат. Премахването на националните граници, свободното движение на стоки, хора и капитали в последствие водят до ускоряване на търговията и създаване на едно ефикасно и ефективно икономическо поведение. Поставеното начало на икономическата интеграция дава много силен тласък и на последвалото културно сътрудничество.

Подписването на договорите за Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС), Европейската икономическа общност (ЕИО) и Европейската общност (ЕО) изразява желанието на някогашните съперници за разпределение на световните блага да спрат раздорите помежду си и да концентрират цялата си енергия и устрем в създаването на една обединена и силна Европа, една Европа, която може да остави трайна диря в световното културно наследство.

Процесът на културно и духовно обединение на Европа е постлан, както с успехи, така и с редица трудности. Националните интереси и старите политически съперничества понякога вземаха връх над желанието за ускорено сътрудничество. Все пак държавните и правителствени лидери постепенно разбраха необходимостта от създаването на трайни културни връзки като проводник на успешното обединение и започнаха усилена работа в тази насока. Присъединяването на нови страни към европейското семейство също даде допълнителен тласък за духовния просперитет. Сред тези държави се утвърдиха вижданията, че именно единството в различията им ще ги направи силни. В контекста на оформящия се вътрешен пазар започнаха да се поставят все повече въпроси, свързани със социално-културните последици от интеграцията на Европа, които продължават и до наши дни.

Европа има сериозен принос за утвърждаване на межкултурното разбирателство. Още от древността тя спомага за развитието и обогатяването на културното многообразие. През вековете гражданите на Стария континент се утвърдиха като двигател на културни революции в различни сфери от живота. Неведнъж сме ставали свидетели на това как дадено течение в изобразителното изкуство или литературата не ограничава своето разпространение само по етническите граници на държавите, а намира почва дори и в най-отдалечените кътчета на континента. Нека вземем като пример Ренесанса, който разтърсва из основи политическия и културния живот в цяла Европа. Дори една малка България, която е под чужда власт успява да се докосне до великите творения на времето си и нещо повече - успява да даде и своя принос за културното прераждане на Европа. Ренесансът е един от многото примери за това как именно различията в културните достижения на народите спомагат на хората да се опознаят, да вникнат в Другия, да проявят уважение към това, което е сътворил и ако е възможно да го обогатят и така да създадат една тясна духовна връзка, която не може да бъде разрушена от политически интриги и сътресения. Европа винаги е била толерантна към културното многообразие. Нещо повече - Европа се стреми към това многообразие. Територията на Стария континент неведнъж е била сцена за срещи на народи, изповядващи различни религиозни и културни ценности. Още от древността е заложено да уважаваме различията, да се опитаме да го разберем, да го допуснем до своята собствена култура. Дори ние, българите, сме способствали много за обогатяването на европейската култура. След като прабългари и славяни се срещат по нашите земи те създават един силен съюз, основан на разбирателство, толерантност и културно проникване. С течение на времето именно различията в културите им способстват за създаването на една нова традиция; традиция, която оставя трайна следа не само в европейското, но и в световното културно наследство.

Европа е "обречена" да бъде проводник на културно разбирателство и взаимопроникване. Всеки един народ минал през европейските земи е оставил трайна следа след себе си, допълвайки и обогатявайки достиженията на своите предшественици. Така с течение на времето отделните различия срастват едно с друго и поставят началото на ново разбирателство; разбирателство, което води до разширяване на межкултурния диалог и осъзнаване на факта, че именно различията стоят в основата на обединена Европа. Обединението на Европа е много дълъг процес, постлан с редица успехи и неуспехи. Началото му може да се търси още в дълбока древност - със създаването на Великата Римска империя. На пръв поглед изглежда странно, че визирам толкова далечен период от нашата история като пример за това как Европа още от древността се стреми да бъде едно цяло, основано на различията си, но имам известни основания да смятам така. Ако вникнем дълбоко във философията на съществуването на Римската империя ще открием, че

нейните императори (поне повечето от тях) не целят безпринципно разширяване на границите и, а искат да създадат една единна държава, която да се подчинява на един център - Рим и в същото време се осланя на различията на своите граждани. Отделните провинции са имали право да отстояват своите традиции, виждания и обичаи. Единственото им задължение е било да плащат данък и да бъдат верни на Рим. Именно в разбирането и спазването на принципа "All different, all equal" се крие тайната на дългото съществуване на империята. Рим е ценил различията, събирал е културни ценности от всички краища на света и им се е наслаждавал. Сега с удивление и възторг гледаме на културните достижения на епохата и се питаме как човек е сътворил такава красота. Отговорът на този въпрос е много близко до съзнанието. Римската култура е смесица от най-добрите постижения на отделните народи. Това за пореден път ни доказва как различията могат да поставят начало на една нова традиция, която обединява европейските народи и ги сплотява.

Последните 50 години доведоха Европа до нова ера в межкултурното разбирателство. След поставеното начало на икономическата интергация държавните лидери започнаха да обръщат внимание и на още един много важен въпрос, касаещ бъдещето на Стария континент, а именно - задълбочаване на културните връзки, разширяване на диалога, оставяне на трайна следа в наследството на света. Като че ли въпросите за образованието, културата и различията в началото бяха оставени на заден план, но сега след като европейската икономика изживява разцвет, животът се подобрява, те стават много актуални. Европа не иска единствено да се утвърди като лидер в световната търговия, но и да стане духовен и културен център, който буди възхищение. Силата на Европа винаги е била в търсенето на различното, на особеното, в отстояването на свободата. С течение на времето именно културните свободи бяха възприети като основни човешки права и необходимо условие за развитие.

Обществата през 21в. стават все по-разнообразни. Всеки се стреми да бъде уникален, значим, да бъде забелязан от другия и оценен подобаващо. Обществото възприема своята култура като израз на философското си израстване, като изконно свое право и не би позволило на никого да наруши или ограничи свободата му да твори и създава. Поради тази причина задълбочаването на културния диалог между нациите и признаване постиженията на всеки един народ стоят в основата на съвременното развитие.

Отдавна свършиха времената на разделение, вражда и неприязън между европейските народи. Капсолизацията на двата идейни блока вече е в историята. Днес светът е отворен за всеки, толерира се изаявата, стремежа към усъвършенстване. Културните постижения стават достъпни за този, който умее да ги оцени. Тази глобализация води след себе си задълбочаване на контактите между културите, религиите, етносите. А тези контакти в последствие стават фундамент на нашето съвремие.

Европейският съюз не може да остане бездеен участник в процеса на задълбочаване на межкултурния диалог. Нещо повече - Съюзът никога не си е позволявал да не обръща внимание на този диалог. Именно той стои в основата на съвременна Европа. Без него обединението би било немислимо. През годините ЕС под всякакви форми се стреми да накара европейците да бъдат отворени към света, да уважават културните достижения на другите нации и да спазват човешките права. А както вече споменах културната свобода е едно изконно човешко право. За радост ние, европейците, осъзнахме, че не сме си самодостатъчни и имаме нужда от Другия, от неговите достижения, за да се чувстваме пълноценни жители на света и да продължим да се развиваме.

Разбрахме, че трябва да уважаваме своята култура , но и да вникваме в другите култури, да се опитаме да ги опознаем и ако може да ги обогатим. След Втората световна война Европа си взе поука и се обедини около идеята за съвместно съществуване под надслов "Единна Европа-един свят".

Сякаш след векове вражди и спорове най-накрая осъзнахме, че единствения път, който води към успеха трябва да бъде извървян заедно. Културните различия постепенно започнаха да се възприемат не като пречка пред обединението, а напротив- като основен фактор за него. Целта на обединена Европа не е да унифицира своите граждани, а да създаде едно нова начало, базирано на културните различия.

За да спомогне процеса на межкултурно разбирателство ЕС разработва редица програми, проекти и инициативи. Целта на начинания като Еразмус, Леонардо Да Винчи, Култура 2000 и др. е да задълбочи европейския диалог, взаимното опознаване на културата и историята, осигуряване по-широк достъп до културното богатство на отделните народи. Пред европейските граждани вече не стои въпросът за национално единение или културно многообразие. Ние живеем в свят, в който не съществува нужда да се изправяме пред този тежък избор.

Съвременният европейец е достатъчно зрял, за да разбере, че националното единение и културното разбирателство могат да вървят ръка за ръка. Абсолютно нормално е всеки да тачи своята култура, но в същото време трябва да вниква в различията на другите, да прояви разбиране и уважение. В миналото Европа е раздирана от конфликти поради нежеланието на монарсите да осмислят и вникнат в различната ценностна система и традициите на своите съседи. Те разбират културата като вкаменен набор от норми и сляпо подчинение на тази традиция. За радост това време вече е минало. На културните постижения днес се гледа не като на първоизточник за конфликти, а като извор за развитие и прогрес. Културната свобода и многообразие дават възможност за разширяване на индивидуалния избор и духовно обогатяване. Европа осъзна, че призова "Meeting Diversity", не е нещо страшно и невъзможно, а напротив - там се крие ключът към обединена и силна Европа.

Единствената алтернатива пред модерна Европа днес е обединение, базирано на културното многообразие. Именно в единството в различията се крие успеха и продължаващия просперитет на Стария континент. Големият френски писател и философ Волтер казва: "Не съм съгласен с това, което казваш, но докато съм жив ще защитавам правото ти да го казваш". Ако всеки един от нас следва тази мъдра сентенция и осъзнае, че културното разбирателство и различие е в основата на съвременната демокрация, то нас, европейците, ни очаква едно светло бъдеще.

На 9 май авторитетното [жури на конкурса за младежко есе "Европа е равно на..."](#) [обяви победителите](#), избрани сред тежка селекция от над 30 участници. Конкурсът за младежко есе на тема "Европа е равно на..." започна на 24 март и за близо месец привлече вниманието на много ученици и студенти на възраст от 13 до 24 години. Конкурсът бе организиран от Портал Европа и Центъра за модернизиране на политики като част от инициативата "Говори с Европа". Жури в състав евродепутатът Кристиан Вигенин /ПЕС-БСП/, заместник-председателят на Народното събрание проф. Любен Корнезов, преподавателят в Катедра "Европеистика" в СУ доц. д-р Нели Огнянова, журналистът от Програма "Хоризонт" на БНР Никола Миладинов и директорът на Европейски институт Юлиана Николова оцениха есетата на участниците.

□□□□□□ □□□□□□ □□□□□

□□□□ □□□□□□□□

□□□□□

□□□□ □□□□□□□□ Конкурсите са част от **"Говори с Европа"** – инициатива по План Д за демокрация, диалог и дебат на Европейската комисия. **"Говори с Европа"** се реализира от Центъра за модернизиране на политики и Портал ЕВРОПА.